

Tematisering af input fra dialogmøde samt indkomne uddybninger.

Udvikling eller afvikling	2
Sammenhæng på tværs af politikområder.....	2
Forskellige i fællesskab.....	2
Klassekvotient	2
Kvalitet i undervisningen.....	3
Faglighed og pædagogisk miljø	3
Nærhed og logistik	4
Ledelse	4
Kontinuitet og tryghed	4
Tildelingsmodel/rationale	4
Konkrete forslag	4
Hvad ved vi?	5

Udvikling eller afvikling

Et af de store emner på møderne var konkurrencen med privat- og friskoler. Herunder frygten for den mulige bevægelse fra folkeskole til friskole, hvis matrikler bliver nedlagt.

Desuden blev branding af Viborg Kommunes skolevæsen særligt italesat. Herunder et ønske om at profilere folkeskolen og politisk at sætte mål for at få nogle af de elever, der vælger friskoler og efterskoler tilbage til folkeskolen. Flere påtalte at vi skal være bedre til at vise alt det vi er gode til og kigge på hvad der kan gøre skolen populær eksempelvis via specialisering etc. Ved at italesætte den gode trivsel, kvalitet og faglighed, der er i folkeskolen, kan vi potentiel få flere til at vælge folkeskolen og dermed undgå at skulle ændre på strukturen for at spare differencen mellem faldet i børnetal og faldet i antal klasser.

Frem for at tale om afvikling af folkeskolen via lukning af matrikler og højere klassekvotienter, blev det foreslået, at der i stedet blev arbejdet med at løse udfordringerne gennem udvikling af folkeskolen – at investere i det gode børneliv i hele Viborg Kommune.

Begrundelsen for valg af friskoler er ofte enten faglighed eller geografi. Derfor blev der også opfordret til, at vi er særlig opmærksomme på disse parametre, når en ny struktur beskrives.

Sammenhæng på tværs af politikområder

Flere italesætter at skole- og landdistriktspolitik hænger tæt sammen. Kun en enkelt siger det modsatte.

Argumentet er at det skal være attraktivt at bosætte sig i landdistrikterne for at elevfordelingen mellem land og by ikke skævvrides yderligere. Det kræver jf. deltagerne fx:

- Flere byggegrunde i det små lokalsamfund
- Det skal også være muligt at drive de små skoler.
- Branding af Viborg Kommune som et attraktivt sted at bo som børnefamilie

Desuden har skolestrukturen også ifølge nogle af bestyrelsesmedlemmerne indflydelse på:

- økonomisk afledte effekter på lokal erhverv
- bosætning
- institutioner (rammebetingelser).
- lokalt – foreningsliv
- sammenhæng i lokale områder
- forældrenes medejerskab i skolen

Hvis elever skal cykle længere kræver det cykelstier, men det kunne også være en investering i turisme.

Når byrådet beder BUU om at kigge på struktur for at spare 6 mio. kr. kunne det også være et perspektiv at have et videre udsyn.

Forskellige i fællesskab

Mange italesætter at børn i Viborg Kommunale skolevæsen skal opleve en ensartet kvalitet uanset hvilken skole man går på, men også at man skal behandle skolerne forskelligt for at opnå dette.

Grundlæggende er der enighed om, at man så vidt muligt skal arbejde på at sammenlægge skoledistrikter med henblik på at give mulighed for at fordele eleverne og fylde klasserne op, hvor det giver mening, men ikke tro at one size fits all. Det er vigtigt, at der tages hensyn til forskelle i fx geografi, transport, klassestørrelser etc.

Løsningen er ikke den samme i hele kommune, men forskellig. Byskolerne kan noget - landdistriktskoler kan noget andet. Store skoler kan noget - små skoler kan noget andet. Der lægges vægt på plads til et mangfoldigt skolevæsen, at man ønsker lokale løsninger til gavn for fællesskabet.

Det pointeres ligeledes, at det er vigtigt at der skabes lokalt ejerskab til de løsninger der skal arbejdes med og det foreslås at skolerne selv skal komme med bud på løsninger.

Klassekvotient

Der er overordnet set enighed om, at der skal arbejdes på at få klassekvotienterne op de steder, hvor de er små.

I drøftelserne vedrørende klassekvotienter har der dog særligt været fokus på, at der ikke må være for mange i klasserne. Flere foreslår et princip om max. 25 elever i en klasse eller max. 25 elever pr. voksen – altså at de pædagogiske ressourcer skal passe til antallet af elever.

Klassekvotienten sættes i drøftelserne i forhold til eksempelvis mulighederne for inkluderende praksis og kvaliteten af undervisningen. Der henvises til, at det vil være nemmere at arbejde med inkluderende praksis og individuelt tilrettelagt undervisning, når der er få elever pr. voksen, herunder større mulighed for 2-personsordninger.

Der er på alle dialogmøderne udtrykt bekymring for om højere klassekvotienter generelt vil betyde, at kvaliteten af undervisningen bliver dårligere. Herunder om det er muligt at inkludere samme antal elever i en struktur med flere elever i klasserne og om besparelsen vil blive brugt på transport og anlæg frem for øget kvalitet i undervisningen.

I drøftelserne har der også været fokus på at en klasse kan blive for lille i forhold til klassedynamik og sociale relationer.

På dialogmøderne er følgende organisationsformer foreslået for at sikre optimering af forholdet mellem pædagogisk personale og antal børn:

- Aldersintegreret undervisning
- Holddeling
- Samlæsning i udvalgte fag fremfor sammenlægning af fx udskolinger
- Optimere anvendelse af lærere og vikarer.
- Samling af elever i fagdage.

Kvalitet i undervisningen

Kvalitet i undervisningen beskrives af mange som koblingen mellem trivsel, faglighed, nærhed, tryghed og sammenhold samt muligheden for at spejle sig i andre både jævnaldrende og på tværs af alder. Tryghed og nærhed pointeres mest i forhold til de yngste elever, mens faglighed og sociale udviklingsmuligheder pointeres mest i forhold til de ældste elever.

Med udgangspunkt i ovenstående foreslås det, at man eksempelvis kan arbejde med:

- aldersopdelte skoler
- helhedsskoler
- profilskoler

Faglighed og pædagogisk miljø

Faglighed og pædagogiske miljøer fylder meget i drøftelserne. Der er i særdeleshed fokus på, at der skal være mulighed for:

- faglig sparring og attraktivt miljø for lærere og pædagoger
- at nå i mål med kompetencedækning
- at nå i mål med valgfagene

Svaret på hvordan dette opnås er forskellig afhængig af om man er fortalere for nærhedsprincippet, helhedsskolen, profilskoler etc.

Følgende foreslås for at understøtte faglighed og pædagogiske miljøer:

- Pædagogisk personale med særlige kompetencer kunne tilknyttes et større område/flere skoler.
- Der kan arbejdes med forpligtende samarbejder skolerne imellem og dermed udnytte hinandens kompetencer
- Man kan samle valgfag på tværs af matrikler
- Der kan arbejdes med valgfagsteams, der dækker alle skoler.
- Der kan arbejdes med holddeling som princip – som pædagogisk praksis.
- Man kan samle eleverne på færre matrikler for at skabe bredere faglige og pædagogiske miljøer.
- Lærerteams som "mobile" ml. skoler beliggende tæt på hinanden (jf. "klynger"). Eks. specialiserede lærerteams. Fx ordblinde, læsevejleder, matematikvejleder? Ifht børn med diagnoser ADHD/autisme...
- Man kan samle elever i udskolingsmiljøer i Viborg.
- Der kan arbejdes med profilskoler.
- Helhedsskole fra 0. klasse til 9. klasse med aldersintegreret undervisning.

Nærhed og logistik

På møderne er det blevet italesat at afstand er et vigtigt parameter når en ny struktur skal tegnes og der blev opfordret til at huske, at vi i sin tid besluttede, at Viborg Kommune skulle have en stor geografisk udstrækning. Mange mener at tilstedeværelse af en skole lokalt er af stor betydning – også for forældreengagementet.

Nærhed ses som vigtigst for de yngre årgange. Afstande bliver gradvis mindre betydende jo ældre eleverne bliver, hvorfor samarbejdet mellem skoler bliver mere relevant. Samtidig ser nogle også overbygningen som vigtig på den lokale skole.

Transport er stor udgiftspost i Viborg Kommune og det er vigtigt, hvis man vælger at nedlægge matrikler at man også tager stilling til hvor mange elever man vil fragte hvor langt og hvor lang transporttiden må være.

På møderne blev det også italesat at transportretningen er vigtig når man kigger på sammenlægning af skoledistrikter. Det vurderes at nærhedsprincippet er vigtigst i indskolingen – dog afhængig af hvilken retning man skal køre – altså væk fra job eller lignende. Det kan være svært at transportere børn i den ”forkerte” vej.

Ledelse

På dialogmøderne er nærværende ledelse også blevet italesat. Flere ønsker ledelse på alle matrikler, som er fysisk tilstede i dagligdagen og tæt på kerneopgaven.

Samtidig italesættes det, at man godt kan arbejde med fælles ledelse, både på tværs af fødeskoler/overbygningsskoler og på tværs af dagtilbud og skole.

En enkelt skolebestyrelse italesætter følgende: Det er meningsløst at begynde og jonglere med pedeller, administrativt personale og afdelingsledere for at spare en klatskilling eller håndører hist og pist. Det må formodes, at alle afdelinger alle steder til stadighed optimere driften og gør det så effektivt som muligt – ellers er det et ledelsesproblem.

At fjerne ledelse decentralt er kontraproduktivt! God ledelse giver god drift. At spare på ledelse vil få den modsatte effekt – det viser al erfaring. God, nær og synlig ledelse giver glade medarbejdere med lavt sygefravær, stor effektivitet og høj faglig kvalitet. Mangelfuld og usynlig ledelse på afstand vil ofte betyde det modsatte – og det kan ende med at blive dyrere i det store regnskab.

Kontinuitet og tryghed

Både i forhold til den løbende klasseoptimering i forbindelse med skolestart og i forhold processen, hvis skolestrukturen ændres, italesættes det at kontinuitet og tryghed er meget vigtigt. Det vurderes at usikkerhed om hvilken skole man kommer på og for mange skift i løbet af folkeskolen, kan skabe en bevægelse mod friskoler.

Den røde tråd fra børnene er helt små og op dvs. vuggestue, børnehave og til skolen, betyder meget for forældre.

Tildelingsmodel/rationale

På dialogmøderne har deltagerne været optaget af hvor de største rationale kan findes og hvordan et eventuelt rationale fordeles mellem skolerne. I udgangspunktet har der været lagt op til at alle skoledistrikter kan finde rationale ved klasseoptimering og sammenlægning med andre skoledistrikter, men flere har gjort opmærksom på, at muligheden for at realisere et rationale er forskellig i forhold til hvor rationel en drift, der allerede er.

Skoler med lav elevtildeling er desuden interesseret i mindske forskellen i den gennemsnitlige elevtildeling, mens skoler med lav klassekvotient er interesseret i at sikre økonomi til en underviser pr. klasse.

Konkrete forslag

Samarbejde i ”klyngelandsbyerne”, hvor der arbejdes med profilskoler og fordeling af ressourcer.

Arbejde mere med SDI – fordele ved gode overgange + administration

Samarbejde med Mariagerfjord Kommune i forhold til elever fra Hornum. Tilbyde indskoling og mellemtrin i nærområdet og ”sende” udskolingselever til både Hobro og Møldrup (alternativt vælges tit Bjerregrav Friskole)

Skolefællesskab Skals/Ulbjerg – har fælles ledelse, MED, bestyrelse osv. Vil gerne have mellemtrin ét sted – to profilmellemtrin natur i Ulbjerg – Vi kan gå fra 8 til 5 klasser allerede næste år.

Fælles ledelse for skole/børnehave (konkret Sødalskolen)

Fra Finderuphøj:

Fra frit skolevalg til frit skoleønske

For at undgå halvfylde klasser og dermed skabe en mere rationel drift kan man ophæve princippet om frit skolevalg – og i stedet indføre frit skoleønske.

Ingen børn – ingen penge

Når der fordeles bloktilskud, er det kynisk excel-kalkyle: X antal børn giver X antal kroner! Indenrigsministeriet tager ikke højde for, at man rundt omkring i landet vælger at undervise på flere adresser end der reelt er børne-grundlag for. Derfor er det en selvvalgt økonomisk kattepine Viborg – og langt de fleste danske kommuner - befinder sig i.

Hvis man skal følge den fordelings-politiske logik i Danmark og ikke lade sig styre af følelser og personlige forhold til landområder eller bydele kunne vælge at gå samme vej som inderigsministeriet. Færre børn – Færre penge. Hvis man på en skole ikke kan fylde en klasse op, så kan klassen ikke oprettes – for det er der ikke penge til i forhold til dét beløb man modtager i Bloktilskud.

Færre adresser

Der kan nedlægges undervisningstilbud i et omfang, så antallet af skoler passer med antallet af børn. Det vil dog betyde, at der givetvis opstår friskoler flere steder – ligesom det vil opleves som en serviceforringelse og betyde større udgift til transport.

Omlægning af tildelingsmodel

Fjern grundtildelingen og start helt fra 0! Modellen er enkel og gennemskuelig: Antal kroner til almen undervisning i hele kommunen – divideret med antal skolepligtige børn i kommunen = XXXXX kroner pr. barn. Samme beløb til undervisning af et barn – uanset, hvor i kommunen det er. Så kan man evt. friholde en mindre pulje til at understøtte socioøkonomiske slagsider. Det vil betyde reduktion af undervisning på nogen adresser – men det vil løfte serviceniveauet på andre adresser.

Hvad ved vi?

På dialogmøderne og efterfølgende skriftlige input blev der henvist til noget af den forskning og nogle af de erfaringer der allerede eksisterer i forhold til arbejdet med skolestruktur og som kan tages med i overvejelserne, når en ny struktur udformes.

- I efteråret 2014/foråret 2015 var der nedsat et udvalg med forældrerepræsentanter, skolelederforeningen, Lærerforeningen, BUPL og den daværende skolechef med henblik på at udarbejdede principper for, hvordan skoledriften skulle gribes an. Eks. at der skulle være et minimum af elever i en klasse for at den kunne oprettes, at der skulle være et minimum af elever (lærere) på en skole (afdeling, trin og adresse) for at skolen/afdelingen/trinnet kunne vurderes som fagligt og socialt bæredygtig osv.
- Der er forskning, der viser, at helhedsskolen er den bedste skolemodel. Så dette skal man have in mente, når man splitter skoler op – der er væsentlige værdier på spil.
- Cepas-rapport – der var ikke noget økonomisk rationale ved skolesammenlægninger – transport, fravalg af folkeskolen, forringelse af kvaliteten i undervisningen (afgangsprøvekarakterer). Vi skal tage udfordringen alvorligt, og løsningen skal anskues på andre måder. Savner at blive præsenteret for andre modeller, der kan løse udfordringen – mere fleksible måder at drive skole på. Vi har ikke evidens for at skolestruktur giver løsning på den økonomiske udfordring, vi står overfor.
- B&U Bilag: Læs Rapport "Forældres skolevalg" AU.
- Se til andre kommuner – hvor er det gået godt, og hvor har det været knap så godt, fx bornholm og Lolland-Falster.
- Erfaringer fra Holstebro – profilskoler – byskoler.